

Samlet oversikt over alle SOP-artikler om

Hugo Lissmann

Tabellen under er innholdsfortegnelse i dette dokumentet som tar med alle artikler vi har hatt i Samling Om Postkortet siden vi startet opp i 1984 – uavhengig om artiklene omtaler de seriene vi har laget registreringslister for eller ikke. Artiklene er ikke oppdatert, selv om vi har fått ny kunnskap underveis. Endringene vil kunne leses ut av registreringsoversiktene.

SOP #	Artikkel	Forfatter	Side
80	Hugo Lissmanns norgesreise i 1897	Vidar Flesland	2

Hugo Lissmanns norgesreise i 1897.

Av Vidar Flesland

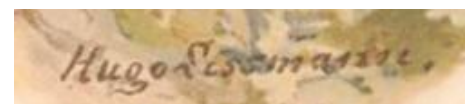
I 1898 ga det tyske forlaget «Kunstanstalt Paul Finkenrath, Berlin» ut en liten bok med tittelen «Nordland-Reise. Serie I: Hamburg-Trondhjem. Nach aquarellen von Hugo Lissmann». I denne reiseskildringen forteller Lissmann at han juli året før reiste på en to ukers rundreise i Norge. Ruten fra Hamburg til Trondheim var et samarbeid mellom BDS og NFDS, og gikk vekselvis med «Capella» og «Olaf Kyrre». «Capella» som Lissmann reiste med hadde avganger fra Hamburg den 6. og 20. juli 1897. Ut fra detaljer i beretningen kan vi være temmelig sikre på at han var med på avgangen den 20. juli. Første stopp i Norge var Stavanger (22/7), deretter Odda med utflukter til Låtefoss og Buarbre (23/7), Eide og Bergen (24/7). Mange av passasjerene forlot skipet enten i Eide eller Bergen, for å reise over land til Gudvangen der båten plukket dem opp igjen. Lissmann valgte det siste alternativet, og etter å ha sett seg om i Bergen tok han toget til Voss, og dro deretter med hesteskyss via Stalheim til Gudvangen.

Søndag 25/7 fortsatte «Capella» ut Nerøy- og Sognefjorden og videre til Merok og deretter Nes med utflukt til Romsdalshorn (27/7), så Molde, Aalesund, Kristiansund og Trondheim (28/7). Derfra tok en del passasjerer korresponderende ruter videre nordover til Nordkapp, mens andre, deriblant Lissmann, returnerte via Bergen (30/7) og Stavanger (31/7) til Hamburg.

Lissmann skriver flere steder i beretningen at han forsøkte å fange de sterke naturopplevelsene i skisseblokken sin. Og det som gjør denne reiseskildringen interessant for oss postkortsamlere er at den er illustrert med ti akvareller, som alle er utgitt som postkort. I motsetning til postkortene er flere av akvarellene signert, og vi må kunne anta at alle er hans verk.

Motivet fra Gudvangen er i boken signert Hugo Lissmann nede til høyre. Lissmann skriver at han ventet på båten i det store røde huset midt på bildet.

685 Romsdalshorn. Kunstanstalt Paul Finkenrath, Berlin. Lotefos, Winkler & Schorn, Nürnberg. «Sonneschein-kortene» er ikke tekstet, og er dermed ikke alltid så enkle å søke opp på auksjonssider.

Kortene er utgitt i flere ulike serier. Finkenraths nummererte utgave og Winkler & Schorns Sonneschein utgave ble trolig begge utgitt i 1898, og det er ikke godt å si hvem som var først

ute. Senere er det kommet utgaver med hhv tysk og fransk tekst uten oppgitt utgiver, og kort med grå ramme og reklametekst. Et av mine reklamkort har Finkenraths logo, og jeg heller til at det er de som står bak de anonyme utgavene også.

Motivet fra Bergen med reklame-påtrykk.

Finkenraths logo kan skimtes nede til venstre.

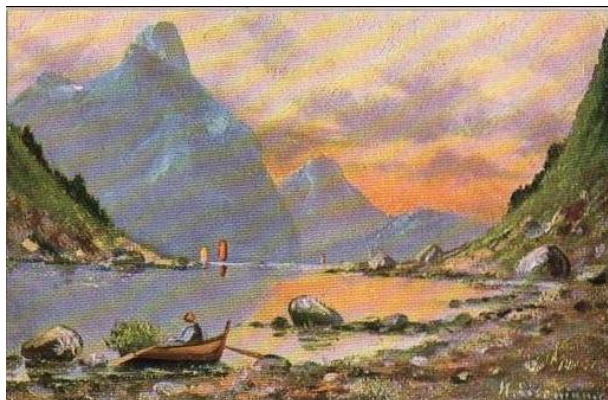

«Odde im Sörfjörd» fra en serie reklamekort med grå ramme. Disse måler (8,5 x 13,2) og er dermed noe mindre enn vanlig småformat. Det eneste daterte eksemplaret jeg har er postsendt i 1902.

De ti motivene er her listet ut fra numrene i Finkenraths (første) utgave. Dato i parentes er når Lissmann ifølge den beskrevne reiseruten besøkte stedene og trolig laget skissene han senere laget akvarellene ut fra. Finkenraths nummer har med andre ord ikke noe geografisk eller kronologisk system.

678 Bergen	(Lørdag 24/7 og 30-31/7-1897)
679 Stahlheim im Naeröthal	(Søndag 25/7-1897)
680 Buabrae Gletscher	(Fredag 23/7-1897)
681 Partie aus dem Hardangerfjörd	(Fredag 23/7-1897)
682 Gudwangen. Endpunkt des Naeröfjörd	(Søndag 25/7-1897)
683 Eide in Hardangerfjörd	(Fredag 23/7-1897)
684 Lotefos Wasserfall. Ausflug v. Odde	(Fredag 23/7-1897)
685 Romsdalshorn (Norwegen)	(Tirsdag 27/7-1897)
686 Odde im Sörfjörd	(Fredag 23/7-1897)
687 Partie aus dem Naeröfjörd	(Søndag 25/7-1897)

Det er ikke mye jeg har funnet ut om Lissmann. I adressebøkene for Berlin er han oppført som «Landschaft- und Marinemaler», første gang i 1892 og siste i 1918. Han har illustrert en rekke postkort med landskaps- og maritime motiver. Felles for de jeg har sett er at de ikke er stedfestet. Noen av dem har motiver som kan være norske, men ut over de ti kortene listet over har jeg ikke sett sikre eksempler på det. Lissmann har også illustrert boken «Deutschlands Wehr auf dem Wasser am Meer - Die kaiserliche Marine im Weltkriege. Daheim und in Übersee» utgitt i 1915.

Eksempler på Lissmann-kort fra ca 1910-15 med motiver som kan være fra Norge.

Den umulige datoen:

I SoP 77 presenterte Ole Loftaas et kort fra Bergen som tilsynelatende var brukt i 1894. Kortet er klart stemplet Bruxelles 12 mars 1894, på et frimerke utgitt samme år. Det er også datert 11/3-94 på billedsiden. I tillegg til det jeg har skrevet over er det andre ting som viser at denne dateringen ikke kan være korrekt. I høyre kant av kortet er det trykket «Winkler & Schorn, Nürnberg. Sonnenschein-postkarte Serie V. Ges. Geschützt 99115».

Nummeret 99115 refererer til en mønsterbeskyttelse for «Ansichtspostkarten, mit Darstellungen der Himmelskörper in Bronze- oder Prägeldruck und deren Reflexe, oder ohne dieselben von Gold, Silber oder Kupfer.» utstedt til Winkler & Schorn 16/5-1898, så kortet kan ikke være eldre enn det. Nummeret finnes på en rekke «Sonnenchein-kort» utgitt av Winkler & Schorn.

Det kan også nevnes adressebøkene for Wien ikke lister noen Howanietz i Rother Löwengasse, som kortet var sendt til, før helt på slutten av 1890-tallet.

Konklusjonen er at frimerket må være satt på i ettertid, og når en vet at det er noe som ikke stemmer er det mulig å se at stempelet på frimerket ikke binder helt godt med stempelsporene på selve kortet. Vi kan også se at dateringen på billedsiden er skrevet med en annen penn enn den øvrige teksten. Slike ettermonteringer er jo ikke helt uvanlige, men det er sjelden jeg har sett dem så godt utført som dette. Jeg vil understreke at jeg på ingen måte mistenker Ole for å ha manipulert kortet.

Også motivet fra Stalheim er i boken signert Hugo Lissmann nede til høyre.